

ETIČNI KODEKS

Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP)

Ta kodeks velja za vse člane Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) po statutu, med katere sodijo redni člani, pridruženi člani, častni člani, podporni člani in vse druge potencialne kategorije članov v prihodnosti.

Vsi člani morajo biti seznanjeni s kodeksom in ga poznati. Člani Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) pri svojem delu ravnajo v skladu z najvišjimi etičnimi standardi in pri tem upoštevajo predvsem interese svojih analizantov. Kršitev katerega koli od teh etičnih pravil Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) lahko pomeni hudo kršitev. Neupoštevanje etičnega kodeksa s strani članov ima za posledico suspenz ali izključitev iz Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP).

Od članov Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) se pričakuje, da spoštujejo vsebino etičnega kodeksa drugih strokovnih skupin, ki jim pripadajo, in zakone pokrajin, držav ali regij, v katerih delujejo. Naslednje določbe se ne smejo razumeti kot ustvarjanje kakršne koli pravne odgovornosti, bodisi civilne bodisi kazenske.

I. ČLANSTVO

- A. Ta etični kodeks zavezuje vse člane Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP). Plačevanje članarine spada k neprekinjenemu spoštovanju tega etičnega kodeksa.
- B. Člani morajo pri svojem delu ravnati v skladu z najvišjimi etičnimi standardi, interese svojih analizantov morajo obravnavati kot najpomembnejše.
- C. Člani morajo upoštevati politiko nediskriminacije na podlagi rase, vere, etničnega porekla, spola in spolne usmerjenosti, tudi v zvezi z dejavnostmi programov usposabljanja in javnih dogodkov strokovnih združenj.
- D. Člani morajo na zahtevo razkriti svojo kvalifikacijo in ne smejo trditi ali namigovati, da imajo kvalifikacijo, ki je nimajo.
- E. Pridruženi člani in častni člani, ki niso certificirani jungovski psihoanalitiki in člani IAAP, ne smejo uporabljati naziva jungovski psihoanalitik.
- F. Vsi člani morajo biti seznanjeni s tem etičnim kodeksom. Kršitev katerega koli od njegovih pravil lahko pomeni resno kršitev.

II. ODNOS ČLANA SZAP DO ANALIZANTOV

A. ODGOVORNOSTI DO ANALIZANTOV

Izraz »analizant« vključuje paciente, kliente, routerje in tiste, ki iščejo svetovanje.

1. Člani zagotovijo ustrezno, varno in dosledno delovno okolje ter vzdržujejo jasne meje. To pomeni, da:
 - a) Ob začetku procesa član SZAP analizantu jasno navede pogoje zdravljenja, npr. trajanje in pogostost seans, stroške in način plačila, pogoje za odpoved seans in kraj, kjer se bodo seanse odvijale. Član skrbi, da se ti pogoji upoštevajo. O morebitnih spremembah ali načrtovanih prekinitvah procesa mora član analizanta na ustrezen način obvestiti.
 - b) Član presodi, ali je njegov pristop k delu ustrezen za posameznega analizanta in ga v kateri koli fazi dela ustrezno napoti k drugemu strokovnjaku, če se to zdi v interesu analizanta.
 - c) Napotitev se opravi odgovorno, član pa na ustrezen način obvesti analizanta o razlogih za napotitev.
 - d) Član ne sprejema v obravnavo analizantovih sorodnikov ali prijateljev in, če je to mogoče, nikogar, ki je tesno povezan z analizantom.
 - e) Člani s svojimi analizanti ne sklepajo nobenih finančnih poslov, razen tistih, ki se nanašajo na plačilo za strokovno delo.
 - f) Socialni stiki med analizo in po njej
 - (i) Med procesom analize mora biti član previden glede družabnih stikov z analizantom. K družabnim stikom s katerim koli sorodnikom analizanta je treba pristopati zelo previdno.
 - (ii) Po končanem procesu analize mora član upoštevati možnost, da se transfer in kontratransfer nadaljujeta, ter zato biti previden pri vseh družabnih stikih z analizantom.
 - g) Zloraba analizantovega odvisnega položaja, naj si bo psihične, spolne, čustvene, politične, verske, družabne ali finančne narave, se ne sme zgoditi, četudi bi analizant izrazil željo, da se vključi v dejavnosti, ki bi lahko privedle do zlorabe njegovega odvisnega položaja. Tako član, na primer, ne sme imeti spolnega odnosa z nobenim analizantom. Prav tako ni etično, da član prekine terapevtski odnos z analizantom, da bi z njim imel spolni odnos.
2. Član ne sme nadaljevati analize, če je njegova sposobnost strokovnega delovanja resno ali trajno ogrožena:
 - a) zaradi uporabe alkohola ali drog,
 - b) zaradi telesne ali psihične bolezni, ki bi zmanjšala njegovo zmožnost opravljanja poklica, ustrezne presoje in uporabe ustreznih veščin. V takem primeru mora član poskrbeti za ustrezno napotitev aktualnih analizantov, zase pa poiskati ustrezno strokovno in/ali psihoterapevtsko pomoč.
3. Če je član obsojen zaradi hudega kaznivega dejanja ali če je strokovni organ ali strokovna zbornica v državi, v kateri član prebiva ali opravlja dejavnost, ugotovila neetično poklicno ravnanje, je njegova dolžnost, da obvesti predsednika Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) o pravnih, strokovnih ali kvalifikacijskih odločitvah ter o pomembnih dejstvih, povezanih z zadevno situacijo. Prav tako mora član obvestiti pristojne državne službe.

4. Kadar je to primerno in ob upoštevanju zasebnosti in zaupnosti, se član v zvezi z analizantom lahko posvetuje z zdravniki in psihiatri. Za zdravstveno oskrbo analizanta mora biti odgovorna medicinsko usposobljena oseba.

B. VARSTVO ZASEBNOSTI

Analitični material pacientov, analizantov in ruterjev mora biti ustrezno zaščiteno.

C. ZAUPNOST

1. Zaupnost je bistvenega pomena za terapevtski odnos, in kadar pride do navzkrižja interesov, je član v prvi vrsti dolžan ravnati v dobrobit analizanta. Član lahko izjemoma ravna drugače, kadar mu grozi sodni postopek ali kadar kršitev zaupnosti zahteva zakon, na primer v primeru zlorabe otrok, zahteve po opozorilu o analizantovi nevarnosti za druge, na podlagi sodne odredbe itd.
2. Zaupnost in zagotavljanje anonimnosti analizanta sta bistvenega pomena. Posebno pozornost je treba nameniti objavi in predstavitvi kliničnega gradiva na kliničnih seminarjih, zlasti z aktualnimi analizanti. Kadarkoli član razmišlja o kakršnikoli obliki objave gradiva analizantov, mora najprej misliti na dobrobit in anonimnost analizantov ter si pridobiti njihovo soglasje. Tudi v primeru strokovnega posvetovanja je potrebno biti diskreten.
3. Če želi član sodelovati v katerem koli raziskovalnem projektu, ki vključuje uporabo analizantovega materiala, mora upoštevati enaka načela kot v točki C.2 zgoraj. Član mora analizantu pojasniti naravo, namen in pogoje vsake raziskave, v katero bo analizant vključen, in zagotoviti, da pridobi informirano in preverljivo soglasje analizanta že pred začetkom raziskave.
4. Član ne sme ustvariti zvočnih ali vizualnih posnetkov analizanta, niti dovoliti ali sam uporabljati opazovanja analizanta skozi enosmerni zaslon ali ogledalo, ne da bi za to pridobil analizantovo soglasje.
5. Člani si morajo pridobiti dovoljenje analizanta v primeru potrebe, da se o njem pogovorijo z drugim strokovnjakom, na primer s splošnim zdravnikom ali psihiatrom. Izjeme lahko nastopijo v določenih okoliščinah:
 - a) če se zdi, da obstaja možnost nasilja s strani analizanta nad samim seboj, nad članom ali tretjo osebo,
 - b) pri obravnavi analizanta, ki postane psihotičen ali ga je treba hospitalizirati.
6. Člani morajo biti v odnosu do analizantov vedno diskretni, npr. o analizantih ne smejo govoriti s prijatelji.
7. Zaupnost glede ruterjev in študentov specializantov. Kadar je ruter/specializant v analizi pri članu Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP), ta član zagotovi, da se nič, kar se nanaša na ruterja/specializanta in/ali njegovo analizo, ne deli z nobenim drugim članom ali odborom Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP), razen s pisnim soglasjem ruterja/specializanta. Nobeno sporočilo, ki se nanaša na ruterja/specializanta in ga je ustvaril njegov psihoterapevt, ne glede na to, ali je član ali ne, ne sme biti posredovano kateremu koli članu ali odboru Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) brez predhodnega pisnega dovoljenja ruterja/specializanta. Vsako takšno gradivo se mora predstaviti ruterju/specializantu.

III. OGLAŠEVANJE IN UPORABA MEDIJEV

- A. Člani morajo natančno predstaviti svojo usposobljenost, izobrazbo, usposabljanje in izkušnje, povezane z njihovim poklicem.
- B. Člani lahko oglašujejo svoje storitve, vendar je oglaševanje omejeno na navedbo imena, naslova, kvalifikacije, objav, javnih predstavitev in vrste ponujene terapije. Pridruženi člani in častni člani, ki niso certificirani jungovski psihoanalitiki in člani IAAP, svojega dela ne smejo oglaševati za jungovsko psihoanalizo. Oglaševanje teh storitev naj bo samo opisno in naj ne vsebuje vrednostnih sodb.
- C. Udeležba v medijih ne sme na noben način škoditi ugledu Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) ali stroke.

IV. ODGOVORNOSTI DO SODELAVCEV IN ODNOSI Z NJIMI

- A. Člani se pri javnem izražanju o kolegih, SZAP ali stroki izogibajo širjenju namerno neresničnih in zlonamernih izjav. Kritika delovanja SZAP ali posameznih članov je dovoljena, če temelji na preverljivih dejstvih in služi izboljšanju stroke ter zaščiti analizantov. Vsak član ima pravico in dolžnost prijaviti morebitne etične ali pravne nepravilnosti, pri čemer je zaščiten pred sankcijami v skladu z zakonom o zaščiti prijaviteljev nepravilnosti (53. člen Ustave RS in 10. člen EKČP- Evropske konvencije o človekovih pravicah).
- B. Član ne sme začeti analitičnega/psihoterapevtskega odnosa z analizantom, ki se trenutno srečuje s kolegom, razen če to stori z vednostjo in soglasjem kolega.
- C. Pri dajanju javnih izjav ali sprejemanju javnih obveznosti je član dolžan jasno navesti, ali deluje v osebni imenu ali v imenu Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP).
- D. Člani se vzdržijo vsakršnega vedenja ali komentarjev, ki bi lahko škodovali kolegom, Slovenskemu združenju za analitično psihologijo (SZAP) ali stroki. Člani ustrezno ukrepajo v zvezi z vedenjem kolega, ki je škodljivo ali bi takšno lahko bilo, za analizanta, druge kolege, Slovensko združenje za analitično psihologijo (SZAP) ali stroko.
- E. V okviru oblikovanja določenih stalnih odborov (UO, NO...) Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) je kritična presoja o posamezniku še posebej potrebna pri imenovanju na funkcijo in položaj ali pri podelitvi določenega statusa v Slovenskem združenju za analitično psihologijo (SZAP). V takšnih okoliščinah ima odbor pravico in dolžnost ohraniti zaupnost o svojem posvetovanju. Odbor mora imeti možnost, da razpravlja in glasuje v zasebnosti. Nobeno sklicevanje na negativne ali druge pripombe, podane v okviru zaupnosti odbora, se ne sme razkriti zunaj odbora, ne glede na to, ali gre za osebo, na katero se pripombe nanašajo, ali za koga drugega.
- F. Upravni odbor mora zagotoviti, da vsi člani Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) razumejo ta etični kodeks.

V. ODNOS MED SUPERVIZORJEM IN SUPERVIZANTOM

- A. Član mora zagotoviti, da so osebe, ki delajo pod njegovo supervizijo, seznanjene s tem etičnim kodeksom in ga spoštujejo. Član mora tudi zagotoviti, da osebe, ki delajo pod

njegovo supervizijo, ne presežejo meja svojih pristojnosti. Član, ki izvaja supervizijo, mora spoštovati integriteto odnosa, ki je vzpostavljen s supervizantom, in ne sme zlorabiti položaja moči, ki izhaja iz tega odnosa. Primeri takšnega izkoriščanja položaja moči vključujejo spolno razmerje ali kakršnokoli drugo finančno poslovanje s supervizantom, dokler traja supervizorski odnos.

- B. Član v vlogi supervizorja je odgovoren za to, da supervizantu olajša razumevanje kliničnega gradiva. Supervizorji raziskujejo psihološke implikacije primera in spoštujejo meje osebne analize supervizanta.

VI. OHRANJANJE STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI

A. Stalno usposabljanje

Od članov je zahtevano, da ohranjajo svojo sposobnost kompetentnega opravljanja dela, zato pa morajo sprejeti potrebne ukrepe. To vključuje zlasti spremljanje aktualnega kliničnega in teoretičnega napredka na strokovnem področju združenja. Še posebej se zahteva, da se vsak član redno udeležuje stalnih strokovnih usposabljanj, ki vključujejo branje strokovnih del, supervizijo, strokovne seminarje in predavanja. Posebnega pomena pri tem je pogosta udeležba v razpravah o kliničnem materialu in težavah klientov, in sicer z drugimi, običajno bolj izkušenimi strokovnjaki. Samo samotno branje ali akademski študij ne zadostujeta; stalen stik s kolegi pomaga varovati pred slepimi točkami kontratransferja.

B. Telesno in duševno zdravje

Člani so dolžni vzdrževati svoje telesno in duševno zdravje tako zaradi svojega dobrega počutja kot zaradi zagotavljanja najboljše možne storitve analizantom.

VII. ODGOVORNOST PRI POROČANJU ČASTNEMU RAZSODIŠČU IN PRI NASTOPU PRED ČASTNIM RAZSODIŠČEM

ODBOR ZA PRITOŽBE

- A. Odgovornost člana pri iskanju pomoči in poročanju o nestrokovnem ravnanju.
Član mora o svojem neprofesionalnem ravnanju poročati predsedniku Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP). Samoporočanje samo po sebi člana ne razbremeni odgovornosti za njegovo neprimerno ravnanje, prav tako pa se s tem ne izogne disciplinskim ukrepom Odbora za pritožbe ali napotitvi na Častno razsodišče Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP).
- B. Odgovornost pri obravnavi neprofesionalnega ravnanja sodelavca.
 - 1. Kadar je član zaskrbljen zaradi neetičnega ravnanja kolega (in če ta skrb temelji na tehtnih dokazih), se najprej sestane s kolegom in poskuša izraziti svojo zaskrbljenost zaradi njegovega vedenja. Če tega ne more storiti neposredno in/ali mora ohraniti zaupnost, se obrne na predsednika Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP).

2. Če se kolega, osumljen neetičnega vedenja, kljub opozorilu zaskrbljenega kolega ne odzove na opozorilo in ne spremeni svojega vedenja, ali zanika vse nepravilnosti, ali se noče sestati, je odgovornost zadevnega člana, da o tem obvesti predsednika Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP).

C. ODGOVORNOST ČLANA, DA NASTOPI PRED ODBOROM ZA PRITOŽBE IN ČASTNIM RAZSODIŠČEM

Kadar je član Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) pozvan, da se odzove na pritožbo, da bi pojasnil morebitno etično kršitev, je zavrnitev sestanka z odborom za pritožbe in dobronamernega sodelovanja sama po sebi podlaga za ločeno obtožbo za neetično ali nestrokovno ravnanje. Tovrstno nesodelovanje je podlaga za ukrepanje odbora.

VII. STALEN PREGLED

Častno razsodišče je odgovorno za občasno revizijo tega etičnega kodeksa, tako da se zagotavlja stalna ustreznost za potrebe analizantov, Slovenskega združenja za analitično psihologijo (SZAP) in stroke.

Etični kodeks je bil potrjen na izrednem zboru članov SZAP, 7. aprila 2025